

paa et Standpunkt, som mere passer til det store Skridt, vi have gjort, efterat vi have faaet en Valglov som vor nuværende, dersom man, siger jeg, kan give mig en saadan Tilskring, saa skal jeg, som næsten daglig raader til ikke at gaae for hurtigt frem, mere end de fleste Andre være tilbøielig til at give Tid, men jeg troer, at, dersom man ikke tager sig ivare, saa vil BARNET være dødt, før Fadderstabet er ude; man maa vel huske paa, at Tiden vel er lige lang, men ikke lige nyttig.

Monrad: Med Hensyn til det foreliggende Forslags § 6, da kan jeg i alt Bessentligt henholde mig til de Indvendinger, som allerede ere blevne fremførte imod den, og som, saaledes forekommer det idemindste mig, ingenlunde ere blevne gjendrevne. Det kan vel være, at, naar Slutningen af denne Paragraph lyder saaledes: „naar dette er udløbet, fastsættes de fremtidige Afgiftsforhold ved Overenskomst med Jorddrotten eller ved Burdering“, da det fremtidige Afgiftsforhold her skal betegne den Afgift, som skal erlægges af Huusboerne til Jorddrotten, og ikke betegne, hvad der forekommer mig at være det Naturligste efter Ordlyden, Forholdet mellem den Deel af Afgiften, som skal erlægges til Fæsteren, og den Deel, som skal erlægges til Jorddrotten, men, selv om man indrømmer dette, saa er det dog sikkert, at Cieren er bleven berøvet endeel af sin Eiendomsret, uden at der bliver givet ham Leilighed til, til rette Tid derom at udtale sig. Brugeren af denne Jord har faaet Leilighed til at udtale sig om, paa hvilket Sted han helst vilde afstaae den; men Cieren har aldeles ikke faaet Lov til at udtale sig i den Henseende. Man tager Jorden bort fra ham, og, efterat den er tagen bort, bliver det først fastsat ved en Burdering, hvormeget han bør have i aarlig Afgift, i aarlig Erstaining derfor. Det er en Tilfidsfættelse af Cierens ligefremme Rettighed, som det Udcast til Lov, der blev forelagt os af Regjeringen, har værget ham for; det sætter Fæsteren i Cierens Sted i den Henseende, det giver Fæsteren Ret til at bestemme, paa hvilket Sted det er, at Jorden skal frastilles Eiendommen, og Fæsterens Interesse falder ingenlunde altid sammen med Cierens i denne Henseende; thi Grændsen for

Fæsterens Eiendom falder ikke sammen med Hovedgaardens Grændse, og, hvad der er en Udcast paa Fæstjorden, er ingenlunde derfor tillige en Udcast paa Godseierens Bestidelser. Om Huset f. Ex. kommer til at ligge i Nærheden af en Skov, hvor der kan være Leilighed til at staae Skovens Fred, det kan være Fæsteren ligegyldigt, men maa derimod være i høi Grad Godseieren magtpaaliggende, og dog giver man ham ikke engang Leilighed til at tale et Ord med, nei, det er, som om han slet ikke eksisterede. Det er blevet bestemt, hvor Afstaelsen skal finde Sted, paa hvilket Punkt, selv om Husets Beliggenhed kan udsætte Godseieren for langt større Skade, end hele Huset er værd, og dette er en saadan Tilfidsfættelse af Cierens Ret, at jeg under alle Omstændigheder troer, at vi ikke kunne gaae ind paa denne Paragraph. Den staaer da heller ikke i en saa nær Forbindelse med det hele Lovudkast, at vi jo egentlig nok kunde udelade den og desuagtet beholde det Andet. Jeg skal kun, inden jeg forlader denne Paragraph, bemærke, at jeg heller ikke finder, at der kan tilkomme Jorddrotten nogen Deel af den Afgift, der betales, saalange det tidligere Fæste bestaaer, og jeg maa i den Henseende aldeles henholde mig til Bestemmelserne i Udcastet til Loven.

Gaae vi nu over til det store Spørgsmaal, som den ærede Taler har reist, saa vil det ærede Thing vist have lagt Mærke til den høist mærkelige Forskjel mellem de Paaastande, som han opstiller i sit Forslag, og den Motivering, som ligger til Grund for dette. Disse Lovbestemmelser skulle gjælde ganske i Almindelighed, de skulle gjælde over det hele Land, hvor der er Selveiendom, og hvor der er Fæstegods, men den ærede Forslagsstiller har kun begrundet sine Paaastande ved Hensyn til de Forhold, som finde Sted paa Fæstegodset; det er den store Hovedsæl, som ligger i dette Forslag, at det er altfor almindeligt og vidtomfattende, at det ikke tager Hensyn til de særegne Forhold, men derimod giver Regler, som maae gjælde for Landet i Almindelighed, selv hvor de særegne Forhold, som have fremkaldt Mønstrene, ikke finde Sted. Det gaaer nemlig med Trangen til Huusleiligheder, som det gaaer med mangen en menneskelig Svagthed: tilsynes